

Republika e Kosovës
Republika Kosova / Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Ekonomisë, Punësimit, Tregtisë, Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Investimeve Strategjike
Ministarstvo Ekonomije, Zapošljavanja, Trgovine, Industrije, Preduzetništva i Strateških Ulaganja
Ministry of Economy, Employment, Trade, Industry, Entrepreneurship and Strategic Investments

Priština, 20. februar 2020.

**PREDLOGA MERA O RECIPROCITETU ZA UPRAVLJANJE TRGOVINOM
SA SRBIJOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM**

podneo Radna grupa Ministarstva za trgovinske barijere

1. Uvod

Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Moldavija, Crna Gora, Srbija i Misija privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, u ime Kosova, u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, pristupili si Centralnoevropskom Sporazumu o slobodnoj trgovini, koji je stupio na snagu 1. maja 2007. Glavna svrha CEFTA-e je bila uspostavljanje područja slobodne trgovine, poboljšanje uslova za dalje promovisanje investicija, proširenje trgovine robom i uslugama i najvažnije uklanjanje prepreka za trgovinu i narušavanje trgovine, kao i za olakšavanje kretanja robe u tranzitu i prekograničnog kretanja roba i usluga između strana. Štaviše, prema sporazumu CEFTA, jedan od ciljeva člana 1 je „*ukloniti prepreke i narušavanje trgovine i olakšati kretanje robe u tranzitu i prekogranično kretanje robe i usluga između teritorija Strana*“. Pored toga, sporazum CEFTA se sprovodi skoro 13 godina i još uvek se Kosovo više puta suočava sa istim preprekama i još uvek nerešenim sporovima sa Srbijom i Bosnom i Hercegovinom, uključujući i institucionalna i ekonomska pitanja.

2. Pregled glavnih načela Svetske trgovinske organizacije (STO)

Glavni stubovi na kojima se zasniva Opšti sporazum o carinama i trgovini (GATT) su načela reciprociteta i nediskriminacije i „najpovlašćenije nacije“ (MFN). Važno je napomenuti da svaka vrsta sporazuma o slobodnoj trgovini izgrađena na načelu reciprociteta može sprovesti efikasan sporazum samo ako uključuje i načelo nediskriminacije. U osnovi, reciprocitet i nediskriminacija služe kao načela koja zajedno rade na postizanju efikasnog rezultata trgovinske politike uklanjanjem ograničenja u trgovini. Uz to, prema međunarodnom zakonu, reciprocitet znači pravo na jednakost i

međusobno poštovanje strana. Koncept reciprociteta uključuje ideju da bilateralni odnosi ne mogu biti jednosmjerni, već nužno uključuju pojam *quid pro quo* (jedan na jedan). Najjasniji opšti pojam reciprociteta je „vraćanje poput ponašanja sa sličnim“. Reciprocitet je instrument za postizanje razvoja uzajamnog poverenja i dugoročnih obaveza između strana, promovišući poštovanje međunarodnih normi. S tim u vezi je i sredstvo za uspostavljanje prava na recipročni odgovor kada druga strana ne odobri isti tretman koji očekuje od svojih partnera. To je upravo ono što vlada Kosova namerava da sprovede. Trgovinu sa našim CEFTA partnerima tretiraćemo tačno tako kao što oni nas tretiraju. Ovo je fer praksa i sigurni smo da će podstaći naše trgovinske partnere da traže sporazumno rešenje za bilo koji problem koji bi mogao uticati na naše bilateralne trgovinske odnose..

3. Trgovinska politika Kosova

Glavni akter u izradi trgovinske politike na Kosovu je Ministarstvo trgovine i industrije (MTI)* ovlašćeno za izradu i sprovođenje trgovinske politike. Nakon usvajanja trgovinske politike Kosova 2009. godine, Vlada Kosova krenula je sa uspostavljanjem brojnih mehanizama koordinacije kako bi se ubrzalo sprovođenje trgovinske i ekonomske politike i ojačalo učešće privatnog sektora u kreiranju politika. Pre uspostavljanja ovih mehanizama, koordinacija trgovinske politike na Kosovu praktično nije nedostajala. Ovi mehanizmi su formalno priznati Zakonom o spoljnoj trgovini usvojenim u drugoj polovini 2011. Jedan od tih mehanizama je Nacionalni savet za ekonomski razvoj (NSER), koje deluje kao glavna savetodavna i platforma za donošenje odluka za izradu ekonomske politike i reformi, uključujući trgovinsku politiku. U tom pogledu, osnovni pravni instrument u području trgovinske politike je Zakon o spoljnoj trgovini i Zakon o unutrašnjoj trgovini. Svrha Zakona o spoljnoj trgovini je da definiše opšta pravila za funkcionisanje spoljne trgovine između osoba nastanjenih unutar i izvan teritorije Kosova u skladu sa najboljim međunarodnim praksama, uključujući sporazume STO, direktive EU i odredbe CEFTA. Štaviše, na snazi su Zakon o antidampinškim i kompenzacionim merama i Zakon o zaštitnim merama na uvoze.

4. Pregled uvođenja taksi prema Srbiji i BiH

Vlada Kosova je 6. novembra 2018. uvela dodatnu carinsku tarifu od 10 procenata na robu iz Srbije i Bosne i Hercegovine, a odluka o naglom povećanju ove stope na 100 procenata doneta je 21. novembra 2018. Taksa je negativno uticala na naše odnose sa važnim političkim i trgovinskim partnerima koji su izjavili da Kosovo krši svoje međunarodne obaveze. Mera je uspostavljena, jer Srbija i Bosna i Hercegovina nisu kosovskim trgovcima pružale jednak tretman kao onaj koji je Kosovo pružilo njihovim

* Sada Ministarstvo Ekonomije, Zapošljavanja, Trgovine, Industrije, Preduzetništva i Strateških Ulaganja (MEPTINIS).

trgovcima. Ovo je bila asimetrična situacija koja je ozbiljno uticala na bilateralnu trgovinu sa Kosovom. Međutim, ne postoje ubedljivi snažni dokazi da je uvođenje tarife stvorilo značajne koristi za ekonomiju Kosova.

Kosovo poštuje svoje međunarodne obaveze i nastoji uspostaviti prijateljske i konstruktivne odnose sa svim svojim trgovinskim partnerima, ali ni pod kojim okolnostima ne može prihvatiti situaciju u kojoj postoji asimetričan tretman koji ozbiljno utiče na naše nacionalne interese.

Vrlo je poznato da Republika Kosovo primenjuje CEFTA sporazum od njegovog stupanja na snagu 2007. godine, u potpunosti poštujući njegove odredbe. Pored toga, Republika Kosovo jedna je od potpisnica Ugovora o transportnoj zajednici potpisanog između EU i šest zemalja zapadnog Balkana, uključujući Bosnu i Hercegovinu i Srbiju.

U ovom kontekstu, Republika Kosovo ponavlja da nepriznavanje njenih izvoznih / uvoznih dokumenata osim carinskih dokumenata krši **član 3.** Sporazuma CEFTA zabranjujući sve kvantitativne mere i mere koje imaju jednak efekat u regionalnoj trgovini CEFTA gde se primenjuje CEFTA sporazum. Takva mera jednako predstavlja povredu **člana 14.** Sporazuma CEFTA gde je Dodatni protokol 5 usvojen radi širenja njegove primene.

Nadalje, **član 12.** Ugovora o transportnoj zajednici koju su potpisale EU, Srbija, Bosna i Hercegovina i Republika Kosovo zajedno sa drugim zemljama zapadnog Balkana predviđa da zemlje potpisnice nastoje primeniti relevantne pravne tekovine EU u drumskom saobraćaju. Isti Ugovor u svom **članu 15.2** predviđa da sve zemlje potpisnice zapadnog Balkana, uključujući Srbiju i Bosnu i Hercegovinu, olakšavaju administrativne postupke za prelazak s jednog carinskog područja na drugo u skladu s odredbama carinske saradnje u sporazumima koji se primenjuju između njih, pozivajući se na Administrativnu saradnju carinskih organa u CEFTA sporazumu.

Povrh svega, **članom 16.** Ugovora o transportnoj zajednici svaka diskriminacija na osnovu državljanstva biće zabranjena u okviru područja primene Ugovora. U tom kontekstu, Republika Kosovo očekuje priznanje vozila koja su registrovana u Republici Kosovo od strane Srbije i Bosne i Hercegovine u skladu sa Direktivom Saveta EU 1999/37/EZ od 29. aprila 1999. o dokumentima za registraciju vozila, kao što je prikazano u Aneksu I.3 Ugovora, na koji se upućuje u članu 12.

Uzimajući u obzir sve konstruktivne napore koje Republika Kosovo preduzima u kontekstu CEFTA od februara 2015. pozivajući nadležne CEFTA strane da poštuju CEFTA, i uprkos tome što sva gore navedena ograničenjima i dalje važe, Republika Kosovo je nastavila da poštuje svoje obaveze za slobodnu trgovinu koje proizlaze iz CEFTA-e. Nadalje, Republika Kosovo kao ravnopravna potpisnica Ugovora o transportnoj zajednici uložila je sve napore da se uskladi sa relevantnom pravnom tekovi-

nom EU, uključujući Direktivu EU 1999/37 i priznaje vozila koja su registrovana u Srbiji i Bosni i Hercegovini.

S tim u vezi, Republika Kosovo smatra hitnom potrebom da usvoji mere ravnoteže od 100% i prestane priznavati trgovačke dokumente koji nose bilo koja drugačija imena od ustavnog imena kao odgovor na dugotrajno kršenja **člana 3** i **člana 14** CEFTA, i **člana 16**. Ugovora o transportnoj zajednici.

U okviru međunarodnog javnog prava, Republika Kosovo smatra da navedene diskriminatorne prakse Srbije i Bosne i Hercegovine mogu proizići iz nepriznavanja Republike Kosovo od strane Srbije i Bosne i Hercegovine.

S tim u vezi, Republika Kosovo smatra neophodnim da se poziva na **član 63**. Bečke konvencije o međunarodnim ugovorima koji glasi da odsustvo diplomatskih ili konzularnih odnosa između ugovornih strana ne utiče na pravne odnose utvrđene između njih sporazumom izuzev kad je postojanje diplomatskih ili konzularnih odnosa neophodno za primenu ugovora.

Tri od sedam strana CEFTA ne priznaju Kosovo. A njih dvoje su prvi i drugi najveći regionalni trgovci u CEFTA. Kosovo je zemlja koja je okružena kopnom i ima dugu granicu sa Srbijom kao najvećom ekonomijom u CEFTA koja ne priznaje Kosovo.

Naš uvoz ili izvoz koji prolaze kroz naše susedne zemlje koje ne priznaju našu zemlju su zaustavljeni i potrebno je da podnesemo nacionalne izvozne ili uvozne potvrde te zemlje. Jer, naša država smatra se delom njihovog unutrašnjeg tržišta. Ili ne priznaju se registarske oznake vozila naše zemlje. Ili naše izvozne potvrde nisu prihvaćene jer ti dokumenti nose naše ustavno ime i zastave.

Kako da kosovska ekonomija bude konkurentna, dok nemilosrdno usklađuje svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU, dok su na njenom tržištu dominirali susedne zemlje koje je ne priznaju, kvalitet i cenovna konkurentnost njenih proizvoda u odnosu na proizvode koji dolaze iz EU je upitna. Kako kosovske kompanije mogu ravnopravno doći do tržišta EU ako im je najkraći koridor za promet blokiran zbog ovog političkog pitanja? Na koji način mogu biti konkurentni cenama? Kako ekonomija Kosova može biti spremna pod tim okolnostima za njeno eventualno pristupanje EU?

Nepriznavanje Kosova je najveća necarinska prepreka u CEFTA-i i najveća prepreka u olakšanju prevoza.

5. Identifikovani i klasifikovani predmeti trgovinskih prepreka koje su Srbija i BiH nametnule Kosovu

Kosovo je suočeno sa sve većim trgovinskim deficitom, naročito u oblast trgovine robom. Činjenica da Kosovo ima najniži nivo izvoza u regionu jasan je znak problema sa kojima se kosovske kompanije suočavaju u okviru CEFTA-e, posebno sa Srbijom i

Bosnom i Hercegovinom. Ove poteškoće su direktno povezane sa trgovinskim preprekama, takozvanim necarinskim preprekama. U tom kontekstu, srpske vlasti redovno primenjuju prepreke u trgovini protiv poljoprivrednih i nepoljoprivrednih proizvoda koje Kosovo izvozi u Srbiju ili koje kosovske kompanije preko teritorije Srbije transportuju u vidu uvoza ili izvoza. Barijere koje primenjuju Srbija i BiH su različite kategorije:

- **Necarinske prepreke** – ograničenja koja se nameću tranzitnoj trgovini: zahtev Srbije u pogledu trgovine robom koja potiče iz trećih zemalja, a čije je odredište na Kosovu koja prolazi kroz teritoriju Srbije, posebno robe koja podleže zahtevima u pogledu veterinarskim i fitosanitarnim dokumenata za izvoz u Srbiju;
- **Tehničke prepreke u trgovini** – zahtevi srpske strane za izvoz na Kosovu da poštuju nacionalne standarde Srbije;
- **Političke prepreke** – zahtevi srpska strana u pogledu obeležavanja kosovskih vlasti nije u skladu sa formatom dogovorenim u kontekstu bilateralnog sporazuma između Srbije i Kosova pod pokroviteljstvom EU; nepriznavanje vozila registrovanih na Kosovu, uključujući komercijalna vozila (tj. kamioni).

Kratak opis svake prepreke:

Zahtevi srpske strane za obeležavanje za kosovske vlasti nisu u skladu sa formatom dogovorenim u kontekstu bilateralnog sporazuma između Srbije i Kosova pod pokroviteljstvom EU. U tom pogledu, poljoprivredni proizvodi poreklom sa Kosova nisu dozvoljeni za izvoz zbog etikete na kojoj je navedeno da je proizvod proizveden na Kosovu (videti Aneks 1).

S obzirom na našu trgovinsku razmenu poljoprivrednih proizvoda sa Srbijom, mnogi postupci analize, zahtevi i dugotrajni inspeksijski procesi imali su značajan negativan uticaj na kosovske poljoprivredne kompanije. Stoga se vrlo često kosovske kompanije suočavaju sa neočekivanim preprekama koje je postavila Uprava za veterinu Srbije, povećavajući troškove izvoza i dugotrajne procedure što je rezultiralo dodatnim troškovima, čineći kosovske proizvode manje konkurentnim na srpskom tržištu, a čime su kosovske kompanije obeshrabreni da izvoze u Srbiju. Za svaku pošiljku traže se dodatne analize (što stvara dodatne troškove za analizu i vreme za kosovskog izvoznika, a ova potrošnja vremena rezultira dodatnim troškovima za carinske terminale koji dovode do povratka ili čak uništenja osetljivih proizvoda). Pored analize testiranja, mnogi veterinarski i fitosanitarni sertifikati izdati od strane Agencije za hranu i veterinu na Kosovu nisu priznati od strane organa u Srbiji. To je u suprotnosti sa sporazumom postignutim u Briselu između dve zemlje.

Nije moguće izvršiti inspekciju pošiljke na graničnim prelazima zbog nepostojanja veterinarskih i fitosanitarnih inspektora (više kilometara za kretanje pošiljku stvara dodatne troškova transporta). Osim toga, na granici između Kosova i Srbije srpski

veterinarski i fitosanitarni inspektori rade skraćenim radnim vremenom. Nakon 14 sati, inspektori nisu prisutni na granici što prisiljava kosovske kamione da tu čekaju do narednog dana. Stoga se kosovskim kompanijama stvaraju dodatni troškovi, u smislu vremena i novca.

Kosovske trgovinske kompanije, tokom izvoza određenih poljoprivrednih proizvoda na tržište Srbije se suočavaju sa novim uslovima koje su nametnuli srpski organi. Dokumenti kosovskih vlasti sa pečatom sadrže službeni logotip i opis izdat za unutrašnje tržište ili druga tržišta. Međutim, pošto Srbija ne priznaje Kosovo kao nezavisnu zemlju, srpske vlasti ne prihvataju zvanične dokumente. Takav zahtev se čak primenjuje za tranzit robe, tražeći da potrebne dokumente za uvoz izdaju srpske vlasti, a ne kosovske. Tako su kosovske kompanije suočene sa neočekivanim preprekama koje je nametnula srpska carina, povećavajući troškove prelaska granice u smislu izgubljenog vremena i novca, zbog čega su proizvodi Kosova izuzetno nekonkurentni na srpskom i međunarodnom tržištu.

Drugo pitanje za kosovske kompanije je pronalaženje partnera u Srbiji koji bi uvozili kosovske proizvode zbog posledica koje podrazumevaju moguću saradnju sa kosovskim kompanijama. Dakle, najveći deo kosovskog izvoza u Srbiju orijentisan je na jug Srbije, koji je naseljen albanskim stanovništvom – Preševska dolina (uključujući gradove Preševo, Bujanovac i Medveđa). Međutim, ako je neka kompanija licencirana za određene proizvode od strane kosovske institucije (npr. Farmaceutske kompanije), srpske vlasti na srpskoj granici ne bi prihvatile licencu, tražeći da je izdaju vlasti u Srbiji. Kosovske kompanije nisu u mogućnosti da dobiju drugačiju licencu za tržište Srbije. Pored toga, trebali bismo naglasiti slučajeve označavanja proizvoda u svim sektorima, za koje je kosovska roba bezbroj puta zaustavljena i vraćena zbog naznačavanja Kosova na etiketama.

Od 2008, pitanje tranzita kroz Srbiju postalo je značajna prepreka kosovskim kompanijama. Mnoge kosovske trgovačke kompanije koje poseduju potrebna dokumenta uvoze različite proizvode i sirovine iz zemalja EU. Iako kosovske kompanije poseduju sva potrebna dokumenta, tranzitni problem se kontinuirano pojavljuje na srpskoj granici. Vlasti Srbije zahtevaju od kosovskih kompanija da dostave dokument ili potvrdu koju mora da izda srpsko ministarstvo poljoprivrede, a što samo po sebi ne spada u prirodu tranzita (vidi Aneks 2). Pitanje tranzita se ne odnosi samo na uvoz iz članica EU i prelazak preko srpske teritorije, već i na izvoz iz zemljama EU koji zahteva prelazak preko srpske teritorije. U takvim situacijama kompanije koje se bave uvozom pronalaze dve mogućnosti: ili da podnesu zahtev za dozvolu za uvoz (tranzitna dozvola) koju izdaje Uprava za veterinu Srbije (za šta joj treba vremena i važi samo tri meseca) ili su prisiljene da se vrate nazad i koristiti druge alternativne granice, oba slučaja predstavljaju nametanje dodatnih troškova.

Još jedan specifičan slučaj koji vredi spomenuti je da kosovske kompanije ne mogu da izvoze otpadni papir u Srbiju, jer kompanija uvoznica iz Srbije nije mogla da do-

bije potrebnu dozvolu Ministarstva životne sredine u Srbiji za uvoz te robe sa Kosova. Srpskoj uvoznoj kompaniji rečeno je da se licenca izdaje za uvoz koji dolazi iz drugih zemalja, ali ne i s Kosova, jer se Kosovo smatra delom Srbije i zbog toga nisu bili voljni da izdaju dozvolu za uvoz otpadnog papira sa Kosova. U ovom slučaju, da bi mogla da trguje, kosovska kompanija je morala da otvori novi posao u Severnoj Makedoniji i izvozi u Srbiju, čime je izgubila poreklo sa Kosova.

Kosovske uvozne kompanije koje se bave uvozom nafte i gasa iz Srbije nekada su bile suočene sa kontinuiranom trgovinskom preprekom koju su postavile srpske vlasti. Srbija je uporno, na stalnoj osnovi, nametala prepreke, u ovom slučaju neprihvatanjem ADR potvrde države Kosovo i Severne Makedonije. ADR sertifikate izdaju kompanije koje su akreditovane od strane odgovarajuće institucije sa Kosova i iz Severne Makedonije. **Međutim, ovo je jedini slučaj koji je uspeo postići epilog/rešenje nakon primene recipročnih mera.**

Poznato je da Srbija i Bosna i Hercegovina ne priznaju tablice (civilne i komercijalne) automobila registrovanih na Kosovu. Stoga bi sav izvoz i uvoz sa Kosova u Srbiju i u treće zemlje, prolazeći kroz Srbiju (koja je najkraći saobraćajni koridor do zemalja srednje i zapadne Europe) trebalo da koriste kamioni registrovane u Srbiji ili u državama članicama EU, poput Mađarske ili Austriji ili drugim CEFTA stranama poput Severne Makedonije. To je vrlo dobro dokazano prema relevantnim kvantitativnim podacima o trgovini u području usluga prevoza Kosova (dobijenim od strane Centralne banke Kosova) koji su se smanjili otkad su Srbija i Bosna i Hercegovina primenile ove opstruktivne mere. Uz to, podaci pokazuju da je Kosovo uvek neto uvoznik u području usluga prevoza, što dokazuje da Kosovo ne može koristiti svoje kamione.

Vredi napomenuti da srpska vlast ne odgovara kosovskim vlastima, konkretno Agenciji za hranu i veterinu (AHV) za sprovođenje i nadgledanje procesa proizvodnje određenih životinjskih i biljnih proizvoda. Neodgovaranje srpskih vlasti je rezultiralo potpunim nepostojanjem mogućnosti izvoza. Zbog toga je vredno napomenuti da kosovska preduzeća u svakom trenutku odobravaju inspekcije SPS-a u cilju sprovođenja potrebne analize.

Kosovska kompanija suočila se sa preprekama srpskih vlasti u vezi sa Zakonom o javnim nabavkama. Kosovska kompanija sprečena je da učestvuje u međunarodnim tenderima za prevoz, koje je srpska elektroprivreda objavila u iznosu od 8.000.000,00 evra zbog činjenice da srpske vlasti ne priznaju dokumenta koja su izdale kosovske zvanične institucije.

Proizvođači vina ne mogu izvoziti vino u staklenim bocama u Srbiji zbog etikete na kojoj piše da je proizvod proizveden na Kosovu. Vino izvoze u velikim rezervoarima, ali ne u bocama i bez etikete.

Farmaceutski proizvođači sa Kosova ne mogu izvoziti u Srbiju zbog zahteva da se registruju u okviru srpskih vlasti kao izvoznici sa Kosova, a pored toga, rečeno im je

da srpske vlasti neće odobriti registraciju jer ne prihvataju dokumenata izdata od strane kosovskih vlasti ako dokument nema neutralan status. Takođe, zbog političkih pitanja bilo je nemoguće naći trgovinskog partnera u Srbiji.

Srbija nikada nije priznala nijednu od oko 400 diploma koje su sertifikovane od strane od strane Asocijacije univerziteta Evrope (EAU), kako nalaže Briselski sporazum. Pored toga, presuda Ustavnog suda Srbije protiv sporazuma o priznavanju diplome dodatno je zakomplikovala proces primene ovog sporazuma.

Sporazum o IBM-u i tehnički protokol je prvi sporazum potpisan između dve zemlje, kako bi se omogućilo ponovno uspostavljanje državnih organa Kosova na dva granična prelaza (GP), Jarinje i Brnjak. S tim u vezi, uspostavljanje stalnih IBM-ovih prostorija na tri granična prelaza nije uspelo, što predstavlja vezu sporazuma postignutog između zemalja tokom Briselskog dijaloga pod pokroviteljstvom EU. Na primer, projekti za GP Merdare skoro su gotovi, ali dolazi do prekida zbog činjenice da srpska strana odbija da uspostavi nove administrativne prostorije na GP Merdare prema sporazumu o IBM-u. Kosovo je izgradilo GP u Mutivodi i on je funkcionalan, ali srpska strana, kao i u slučaju Merdere, ne koristi nove prostorije koje finansira EU.

I na kraju, ali ne najmanje bitno, srpski carinici, nasuprot sporazumima postignutim u Briselu, koriste paralelne pečate sa natpisom „Carinarnica Priština“ (Carinska stanica Priština). Srbija ne poštuje sporazum o međusobnom priznavanju carinskih pečata postignutog 2011. Pored toga, Srbija krši pravila CEFTA-e tamo gde su zemlje pristale da koriste potvrđene pečate za sve zemlje CEFTA-e.

6. Mehanizmi za sporove u okviru CEFTA-e

Kosovo je CEFTA-i neprestano ulagalo žalbe zbog ovih mera. Kako bi se rešile ove neopravdane trgovinske prepreke, Kosovo je preuzelo sledeće mogućnosti:

Prvo, sve restriktivne mere koje su Srbija i BiH uvele protiv Kosova ubačene su u bazu podataka o preprekama pristupa tržištu iako je nedavno ova baza podataka bila nefunkcionalna i nije blagovremeno i adekvatno ažurirana od strane svih zemalja CEFTA-e. S tim u vezi, Ministarstvo trgovine i industrije sastalo se sa ostalim članovima CEFTA-e na tehničkom nivou u okviru relevantnih odbora i pododbora CEFTA-e, a takođe na bilateralnoj osnovi sa predstavnicima Srbije i Bosne i Hercegovine kako bi pronašli rešenje. Sva ova pitanja razmatrana su sa nadležnim telima CEFTA-e, posebno Pododborom za necarinske barijere/mere i najvišem telom za donošenje odluka, tj. Zajedničkim odborom, a nisu pronađena trajna ili pogodna rešenja za predmete Kosova.

Drugo, radi transparentnosti, svi navedeni predmeti mogu se dokazati svim zapisnicima sastanaka ovog Pododbora i drugim sastancima unutar CEFTA-e, kao što je nivo Zajedničkog odbora; gde su kosovski predstavnici bili prisutni i bavili se pred-

metima; a takođe i u bazi podataka o preprekama pristupa tržištu (MABD). Za predmete koji su ubačeni u MABD-u videti Aneks 3. Međutim, nismo mogli postići nikakvo rešenje kroz mehanizam i tela CEFTA-e. Odgovor koji daje srpska strana je da Srbija priznaje Kosovo kao unutrašnje tržište. Stoga, zbog postojećeg zakonodavstva, Kosovo nije moglo u potpunosti pristupiti srpskom tržištu, a isto se ne može reći i za Srbiju u odnosu na tržište Kosova. Takođe, srpska strana je naglasila da nisu u stanju da se pozabave tim problemom zbog političke prirode, što znači da rešenja u okviru CEFTA-e nisu dala očekivane rezultate.

Treće, efekti posredovanja EU u dijalogu između Prištine i Beograda u rešavanju predmeta kroz okvir CEFTA-e, kao i preko bilateralnih pitanja, nisu efikasni za Kosovo u pogledu rešavanja neopravdanih trgovinskih prepreka koje su Srbija i BiH redovno postavljale kosovskim kompanijama. Stoga bismo mogli pretpostaviti da rešenje ne može biti pronađeno unutar CEFTA-e, i s obzirom na činjenicu da nije bilo odgovarajućeg odgovora koji se zasniva na pravilima CEFTA-e ili uopšte nije bilo odgovora u okviru CEFTA-e, u razumnom roku (šest meseci ili najviše jedna godina), pitanje trgovinskih prepreka stavljeno je na nivo EU. Stoga su neka od pitanja upućena Ministarstvu za dijalog Kosova, ali nažalost nije obezbeđeno trajno rešenje. Konkretno, bilo je nekih predmeta trgovinskih prepreka o kojima se razgovaralo na bilateralnom nivou pregovora u Briselu, na nivou tehničkih stručnjaka uz posredovanje EU, ali još uvek nijedan predmet nije rešen; ili nisu ponovljeni. Ponovo, bilateralni nivo pregovora u Briselu nije doneo nijedno održivo rešenje niti je rešio bilo koji predmet za kosovske kompanije.

7. Zaključci

Dakle, u zaključku postoje četiri glavne kategorije problema:

- Ograničenja nametnuta tranzitnoj trgovini: zahtev Srbije da se trguje robom koja potiče iz trećih zemalja i koja je namenjena Kosovu da prolazi kroz teritoriju Srbije, posebno one koja podleže sanitarnim i fitosanitarnim dokumentarnim zahtevima za izvoz u Srbiju.
- Zahtevi srpske strane za izvoz na Kosovu da se poštuju nacionalni standardi Srbije
- Zahtevi za obeležavanje od strane srpske strane za kosovske vlasti nisu u skladu sa formatom dogovorenim u kontekstu bilateralnog aranžmana između Srbije i Kosova pod okriljem EU
- Nepriznavanje vozila registrovanih na Kosovu, uključujući komercijalna vozila (tj. kamioni)

Uzimajući u obzir ove ometajuće prakse koje koriste Srbija i Bosna i Hercegovina rezultirale su dodatnim troškovima u smislu vremena i novca za kosovske kompanije, i kao posledica toga, nisu bile u stanju da budu konkurentne na tržištu, što se oči-

gledno može zaključiti iz gore navedenih predmeta da se Kosovo suočava sa trgovinskim preprekama sa zemljama CEFTA-e, posebno sa Srbijom i BiH. Ovakva situacija delom odražava činjenicu da Kosovo ne nameće nikakve posebne trgovinske prepreke nad srpskim i bosanskim proizvodima, što rezultira gomilanjem trajnih neravnoteža na štetu kosovske ekonomije.

Uprkos ekonomskim koristima iz sporazuma, Kosovo, nažalost, nije imalo koristi od CEFTA-e u onoj meri u kojoj se to očekivalo, zbog gore navedenih argumenata i Kosovo nije imalo koristi u smislu institucionalnog tretmana kao što su imale druge strane CEFTA-e. Najznačajnija prepreka je predstavljanje Kosova u CEFTA-i putem UNMIK-a, što stvara značajne troškove nepriznavanja.

Pored toga, Srbija nije poštovala bilateralni sporazum o regionalnom predstavljanju i saradnji, postignut 2012. godine, koji jasno navodi: „Sporazum će omogućiti Kosovu da učestvuje i da za svoj račun potpisuje nove sporazume i da govori u svoje ime na svim regionalnim sastancima, (do sada je sporazum potpisao UNMIK u ime Kosova). Kosovo* će biti jedina denominacija koja će se koristiti i fusnota koja će se primeniti na zvezdicu“. S obzirom na različite prepreke sa Srbijom, njihova strana očigledno nije primenila sporazum.

8. Mogući dalji koraci

Imajući u vidu da bilateralni dijalog, mehanizmi CEFTA-e i posredovanje EU nisu bili uspešni, Kosovo ima poslednju, iako neugodnu opciju, da u svoje trgovinske odnose sa Srbijom i Bosnom i Hercegovinom uvede recipročne mere **na strogo uravnotežen način**. U tom kontekstu, Kosovo razmatra recipročne mere u sledećim oblastima:

- Recipročne mere o svim dokumentima i praksama koje utiču na trgovinska pitanja;
- Recipročne mere za priznavanje svih profesionalnih kvalifikacija (kao što su diplome, licence za sertifikate, dozvole itd. izdate od strane kosovskih organa);
- Recipročne mere na registarskim tablicama vozila (autobusi, kamioni, automobili itd.);
- Recipročne mere o slobodnom kretanju osoba, uključujući priznavanje dokumenata koje izdaju Srbija i BiH, poput pasoša, ličnih karti i vozačkih dozvola.

ANEKSI

Aneks 1

Aneks 2

PRIMENO E-mailom
05.03.2018

Др. вет. н.л. ДУШКО МИЛИНКОВИЋ
гранични ветеринарски
инспектор

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
- УПРАВА ЗА ВЕТЕРИНУ
Број: 323-03-01716/2018-05-2
Датум: 1.3.2018 године
Београд

Ев. бр: 188012 У.Н./5.1

На основу члана 23. став 2. Закона о државној управи ("Службени гласник РС" број 79/2005, 101/2007 и 95/2010) в.д. директор Управе за ветерину, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, решавајући по захтеву AUTO LL LOGISTIK D.O.O., Bulevar Oslobođenja 17, Čačak, Србија број 323-03-01716/2018-05-1 од 21.2.2018 године, а на основу члана 124. Закона о ветеринарству ("Службени гласник РС" бр. 91/2005 и 30/2010 и 93/2012), и члана 136. Закона о општем управном поступку ("Службени лист РС" бр. 18/2016), а на основу решења министра Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број: 119-01-5/14/2017-09 од 30.6.2017. године доноси

РЕШЕЊЕ

Утврђује се да не постоје ветеринарско-санитарне сметње за увоз пошиљке:
mešovita hrana - MEŠOVITI PROIZVODI - SLADOLEDI, u količini od: 300000 kg
Земља порекла пошиљке: REPUBLIKA ČEŠKA
Земља складиштења пошиљке: REPUBLIKA SLOVENIJA
Испоручилац: LJUBLJANSKE MLEKARNE, LJUBLJANA, SLOVENIJA
Увозник: OAZA COMPANY SH.P.K., Aktashi III br. 50, PRIŠTINA, Србија
Корисник: OAZA COMPANY SH.P.K., Aktashi III br. 50, PRIŠTINA, Србија
Увоз ће се обавити преко граничне ветеринарске станице: BATROVCI
Место складиштења робе у Србији: OAZA COMPANY SH.P.K., Aktashi III br 50, PRIŠTINA
Ветеринарски контролни број објекта: CZ 771 ES; SI M 155 ES

ВЕТЕРИНАРСКО-САНИТАРНИ УСЛОВИ ЗА УВОЗ МЕШОВИТИХ ПРОИЗВОДА КОЈИ У СВОМ САСТАВУ САДРЖЕ ПРОИЗВОДЕ ОД МЕСА, ПРОИЗВОДЕ ОД МЛЕКА, ПРОИЗВОДЕ ОД ЈАЈА И ПРОИЗВОДЕ РИБАРСТВА

I. Сваку пошиљку мора да прати ветеринарско-санитарно уверење у коме овлашћени ветеринар земље извознице потврђује:

- да роба у пошиљци одговара условима прописаним Ветеринарском конвенцијом (билатерално усаглашени сертификат) између Србије и земље извознице, или:

I.1 Мешовити производ који садржи производ меса, производ од меса испуњава следеће услове:

- да месо употребљено за производњу производа од меса мора бити од животиња које су провеле најмање три месеца пре клања или ако су млађе од три месеца, од рођења, на територији или делу територије земље извознице:

1. која је током последњих 12 месеци била слободана од следећих болести на које су животиње, од којих месо потиче пријемчиве и то: говеђа куга, слинавка и шал, Афричка куга свиња, заразна узетост свиња (Тешенска болест);
2. на којој није спроведена вакцинација у току последњих 12 месеци против болести споменутих под (I.1), на које су животиње од којих месо потиче пријемчиве; и још
3. У случају свежег меса свиња:
 - на којој током последњих 12 месеци није било појаве класичне куге свиња
4. У случају свежег меса копитара:

Aneks 3

× +

ure | transparency.cefta.int/admin/mabd/mycases/

Case	Reporting Party	Sector / Service Category	Product	Party Applying Measures	Status
15	Kosovo*	All / N/A	N/A	Serbia	Solved
27	Kosovo*	All / N/A	N/A	Serbia	Solved
31	Kosovo*	All / N/A	N/A	Serbia	Solved
50	Kosovo*	Live Animals; Animal Products / N/A	N/A	Serbia	Solved
72	Kosovo*	Prepared Foodstuffs; Beverages, Spirits and Vinegar; Tobacco and Manufactured Tobacco Substitutes / N/A	230630	Serbia	Solved
90	Kosovo*	Prepared Foodstuffs; Beverages, Spirits and Vinegar; Tobacco and Manufactured Tobacco Substitutes / N/A	N/A	Serbia	Solved
91	Kosovo*	Vegetable Products / N/A	12079	Serbia	Solved
99	Kosovo*	Animal or Vegetable Fats and Oils and Their Cleavage Products; Prepared Edible Fats; Animal or Vegetable Waxes / H Transportation and Storage	150110	Serbia	Solved
101	Kosovo*	N/A / S Other Service Activities	N/A	Serbia	Solved
126	Kosovo*	Products of the Chemical or Allied Industries / N/A	310590	Serbia	Solved
135	Kosovo*	Mineral Products / N/A	271112	Serbia	New
137	Kosovo*	Prepared Foodstuffs; Beverages, Spirits and Vinegar; Tobacco and Manufactured Tobacco Substitutes / N/A	220210	Serbia	New
141	Serbia	Vegetable Products / N/A	110100	Kosovo*	New
142	Serbia	Vegetable Products / N/A	110100	Kosovo*	New
143	Serbia	All / N/A	000000	Kosovo*	New
144	Serbia	All / N/A	000000	Kosovo*	New

Reporting Party

ure | transparency.cefta.int/admin/mabd/mycases/

Home Portal Survey Links FAQ Sitemap User Search

My Cases

Show 100 entries Search: bos Print

Case	Reporting Party	Sector / Service Category	Product	Party Applying Measures	Status
100	Kosovo*	Vegetable Products / K Financial and Insurance Activities	080590	Bosnia and Herzegovina	Solved
16	Kosovo*	All / N/A	N/A	Bosnia and Herzegovina	Solved
28	Kosovo*	All / N/A	N/A	Bosnia and Herzegovina	Solved
30	Kosovo*	All / N/A	N/A	Bosnia and Herzegovina	Solved
146	Bosnia and Herzegovina	All / N/A	000000	Kosovo*	New
1	Bosnia and Herzegovina	Live Animals; Animal Products / N/A	040120	Kosovo*	Solved
39	Bosnia and Herzegovina	Live Animals; Animal Products / N/A	040120	Kosovo*	Solved
120	Bosnia and Herzegovina	Live Animals; Animal Products / N/A	040120	Kosovo*	Solved
78	Bosnia and Herzegovina	Wood and Articles of Wood; Wood Charcoal; Cork and Articles of Cork; Manufactures of Straw, of Esparto or of Other Plaiting Materials; Basketware and Wickerwork / N/A	440710	Kosovo*	Solved
81	Bosnia and Herzegovina	All / N/A	N/A	Kosovo*	Solved

Showing 1 to 10 of 10 entries (filtered from 35 total entries) Previous 1 Next

Copyright © 2016 CEFTA Secretariat
 * This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSC 1244 and the ICJ Opinion on the Kosovo* declaration of independence.